

Sygn. akt VIII U 2654/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2016 roku w Lublinie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o odsetki

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 1 marca 2016 roku numer (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala A. K. prawo do wypłaty odsetek ustawowych za okres od dnia 3 lipca 2014 roku do dnia wypłaty z tytułu nieterminowej wypłaty środków z subkonta ZUS, przysługującej wnioskodawczyni jako osobie uposażonej do środków po zmarłym J. W.;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz A. K. kwotę 360 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

VIII U 2654/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 01.03.2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił A. K. wypłaty na jej rzecz odsetek od nieterminowej wypłaty środków z subkonta ZUS, przysługujących jej jako osobie uposażonej do środków po zmarłym J. W..

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła A. K. domagając się zasądzenia na jej rzecz 576,62 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia otrzymania przez ZUS pisma z 27.02.2015r. do dnia zapłaty, tytułem skapitalizowanych odsetek od nieterminowej wypłaty środków z subkonta przysługujących jej jako osobie uposażonej po zmarłym J. W.. W uzasadnieniu odwołania wskazała na podstawy faktyczne i prawne dochodzonego żądania. (k. 2-5as)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wnosił o jego oddalenie, wskazując na przyczyny jakie legły u podstaw wypłaty A. K. środków z subkonta dopiero w styczniu 2015 roku. ZUS podał, że w okresie od otrzymania informacji o osobie uposażonej zmuszony był wykonać szereg czynności sprawdzających w celu ustalenia właściwej wysokości wypłaty. Nadto twierdził, że przepisy nie przewidują wypłaty odsetek w przypadku dokonania wypłaty środków z subkonta po terminie. (odpowiedź na odwołanie k. 7-8as)

Na rozprawie w dniu 10.11.2016r. wnioskodawczyni zmodyfikowała swoje żądanie wynikające z odwołania od wskazanej decyzji, w ten sposób, że wносиła o ustalenie prawa do odsetek z tytułu nieterminowej wypłaty środków z subkonta ZUS za okres od 03.07.2014r. do dnia wypłaty tego świadczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pismem z dnia 21.01.2014r. A. Otwarty Fundusz Emerytalny poinformował A. K., że jest osobą uprawnioną do środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym wobec śmierci członka funduszu J. W., który wskazał ją jako beneficjentką. Pismem z 17.03.2014r. A. OFE poinformowało wnioskodawczynię, że na podstawie zgromadzonej dokumentacji dokonano podziału i wypłaty środków zgromadzonych na rachunku Członka A. OFE J. W.. W dniu 17.03.2011 roku przelewem bankowym przekazano wnioskodawczyni kwotę 6898,70 zł., po potrąceniu kwoty należnego podatku w wysokości 1618 zł., wynikającą ze 100% wartości liczby 237,7639 jednostek rozrachunkowych, po przeliczeniu posiadających wartość 8516,70 zł., zaś 07.10.2014r. dokonano dodatkowej wypłaty kwoty 30,11zł., stanowiącej równowartość 0,9881 jednostek rozrachunkowych, pomniejszonej o należny podatek dochodowy.

Pierwotnie na rachunku J. W. w OFE zgromadzonych było 463,1207 jednostek rozrachunkowych, których łączna wartość zgromadzonych środków na rachunku równała się kwocie 14 092,76 zł. Jednakże w oparciu o art. 23 ust. 1 ustawy z 06.12.2013r. o zmianie niektórych ustaw (DZ.U. 2013r. poz.1717) Otwarte Fundusze Emerytalne miały obowiązek dokonania umorzenia 51,5% aktywów Członków OFE według ceny jednostki z 31.01.2014r. Każdemu członkowi OFE, w tym J. W. z jego indywidualnego rachunku w A. OFE zostały umorzone 51,5% jednostek rozrachunkowych zgromadzonych na 31.01.2014r. a następnie wytransferowane do ZUS i zapisane na koncie II filarowym czyli znalazły się na subkoncie ZUS.

Tak więc po śmierci J. W. środki znajdujące się na subkoncie w OFE zostały przekazane wnioskodawczyni 17.03.2014r. a następnie jeszcze dodatkowo 07.10.2014r.

Pozostałe środki, te przekazane do ZUS również podlegały wypłacie osobie uprawnionej w określonym terminie po otrzymaniu przez ZUS informacji z OFE o osobie uprawnionej.

Zawiadomienie z OFE odnośnie wypłaty środków z subkonta J. W. wpłynęło do ZUS 02.04.2014r.

Po jego analizie ZUS wysłał zlecenia do innych oddziałów ZUS celem wyjaśnienia rozbieżności na koncie J. W.. Wobec nie otrzymania od jednostek ZUS wymaganych informacji organ ponaglał instytucje, ale nie przekazał żadnych informacji wnioskodawczyni. Nie wypłacał jej żadnych pieniędzy.

Pismem z dnia 20.10.2014r. wnioskodawczyni złożyła do ZUS w L. zgłoszenie o wypłatę środków przekazanych na indywidualne subkonto w ZUS z rachunku zmarłego J. W. w A. OFE na jej konto. Wniosek ten został przekazany do ZUS w T.. Nadal nie spowodowało to wypłaty należnych jej środków. W dniu 18.12.2014r. wnioskodawczyni zwróciła się do organu emerytalnego o udzielenie informacji na jakim etapie znajduje się procedura wypłaty na jej rzecz środków zgromadzonych na indywidualnym subkoncie w ZUS. Twierdziła, że termin do wypłaty środków upłynął 17.06.2014r. i od tego czasu domagała się wypłaty tych środków z należnymi odsetkami.

W odpowiedzi na ten wniosek ZUS w T. wystosował do wnioskodawczyni w dniu 13.01.2015 roku pismo informujące, że sprawa wymagała szczegółowej analizy konta osoby ubezpieczonej, jak również przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego we współpracy z innymi jednostkami terenowymi ZUS. W dniu 08.01.2015r. dokonano wypłaty środków na konto wnioskodawczyni.

Po otrzymaniu tego pisma wnioskodawczyni złożyła do tut. Sądu odwołanie, które zostało potraktowane jako skarga na niewydanie decyzji przez organ rentowy.

Wyrokiem z dnia 21.12.2015r. SO w Lublinie w sprawie VII U 663/15 uwzględnił odwołanie i zobowiązał ZUS w T. do wydania decyzji w przedmiocie wniosku A. K. o odsetki od wypłaconych środków zgromadzonych na subkoncie w ZUS przez zmarłego J. W. w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia. Jednocześnie Sąd stwierdził, że niewydanie decyzji przez organ rentowy nastąpiło z rażącym naruszeniem prawa. (akta sprawy VII U 663/15)

ZUS w T. wykonując powyższy wyrok skarżoną decyzją z 01.03.2016r. odmówił wnioskodawczyni prawa do odsetek argumentując jak w uzasadnieniu decyzji.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach ubezpieczeniowych i sądowych (w tym zawartą w aktach VII U 663/15), zawierających korespondencję pomiędzy wnioskodawczynią a A. OFE i ZUS oraz dokumenty wytworzone przez ZUS.

Ich prawdziwość i wiarygodność nie budziła wątpliwości. Stan faktyczny w sprawie jest bezsporny, w szczególności wnioskodawczyni nie negowała, że ZUS informację z A. OFE o podziale środków i osobie uprawnionej otrzymał 02.04.2014r. Istota sprawy sprowadza się do oceny czy ZUS prawidłowo wypłacił należne wnioskodawczyni jako osobie uprawnionej środki zgromadzone na subkoncie J. W., czy wypłata nastąpiła zgodnie z przewidzianymi terminami i czy w związku z tym ZUS zobowiązany jest do odsetek.

Jak wskazano wyżej część środków zgromadzonych przez J. W. znajdowała się na koncie A. OFE a część wynikająca z umorzenia 51,5% jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku przekazana została na rachunek ZUS i tam była zapisana na subkoncie.

Zgodnie z art. 133 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jednolity Dz.U.2016.615) w razie śmierci członka pracowniczego funduszu, środki zgromadzone na jego rachunku są wypłacane osobie wskazanej przez członka funduszu jako uposażonej do odbioru świadczenia na wypadek jego śmierci. W przypadku braku rozrządzenia na wypadek śmierci zgromadzone środki wchodzą w skład spadku.

Wypłata środków, o których mowa w ust. 1, następuje bezpośrednio na rzecz osób uprawnionych, w terminie 1 miesiąca od dnia przedstawienia funduszowi dowodu, że środki te przypadły tym osobom. Zgodnie z powyższym przepisem Otwarty Fundusz Emerytalny przekazał A. K. w dniu 17.03.2014r. posiadane na swoim koncie środki J. W. wobec jego śmierci.

W oparciu o art. 40a ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U.2016.963) w ramach konta ubezpieczonego ZUS prowadzi subkonto, na którym ewidencjonuje się informacje o zwaloryzowanej wysokości wpłaconych składek, o których mowa w art. 22 ust. 3 pkt 1 lit. b i pkt 2, wraz z wyegzekwowanymi od tych składek odsetkami za zwłokę i opłatą prolongacyjną, o których mowa w art. 23 ust. 2, oraz kwotę środków odpowiadających wartości umorzonych przez otwarty fundusz emerytalny jednostek rozrachunkowych po poinformowaniu przez Zakład otwartego funduszu emerytalnego o obowiązku przekazania środków zgromadzonych na rachunku członka otwartego funduszu emerytalnego na fundusz emerytalny FUS, o którym mowa w art. 55 ust. 1 pkt 1, w związku z ukończeniem przez ubezpieczonego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwane dalej "subkontem". Zewidencjonowanie składek na subkoncie następuje niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 15 dni roboczych, licząc od dnia otrzymania składki opłaconej przy użyciu dokumentów płatniczych, raportów miesięcznych lub deklaracji. Na subkoncie ewidencjonuje się także informacje o wysokości należnych i wpłaconych składek, o których mowa w art. 22 ust. 3 pkt 1 lit. b i pkt 2.

Art. 40e ust. 1 ustawy systemowej stanowi, że zwaloryzowane kwoty składek, środków, odsetek za zwłokę i opłaty prolongacyjnej, zewidencjonowane na subkoncie, podlegają podziałowi m.in. w przypadku śmierci osoby, dla której Zakład prowadzi subkonto, na zasadach określonych w przepisach o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, dotyczących podziału środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym w razie rozwodu, unieważnienia małżeństwa albo śmierci.

Według ust. 5 cyt. artykułu w przypadku osób będących członkami otwartego funduszu emerytalnego, otwarty fundusz emerytalny jest obowiązany zawiadomić Zakład o osobach, na rzecz których nastąpił podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym w razie rozvodu, unieważnienia małżeństwa albo śmierci osoby, dla której Zakład prowadzi subkonto, oraz o ich udziale w tych środkach, w terminie 14 dni od dnia dokonania tego podziału. Stosownie do ustęp 8 pkt 2 w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 5, Zakład część składek przypadających uprawnionym w wyniku podziału składek zewidencjonowanych na subkoncie wypłaca bezpośrednio tym uprawnionym w takiej formie, w jakiej następuje wypłata w otwartym funduszu emerytalnym. Otwarty fundusz emerytalny jest obowiązany zawiadomić Zakład o dokonaniu jednorazowej wypłaty środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, o której mowa w ust. 9, w terminie 14 dni od dnia dokonania tej wypłaty. Przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio. (ust.10) Zakład dokonuje jednorazowej wypłaty składek zewidencjonowanych na subkoncie w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 10. (ust.11)

W okolicznościach niniejszej sprawy Otwarty Fundusz Emerytalny powiadomił ZUS o dokonaniu w dniu 17.03.2014r. jednorazowej wypłaty środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na rzecz wnioskodawczynie niezwłocznie i informacja ta dotarła do ZUS 02.04.2014r. Od tej daty biegł 3 miesięczny termin do dokonania wypłaty na rzecz uprawnionej. Upłynął on 02.07.2014r. Tymczasem należność została wypłacona dopiero 08.01.2015 roku na skutek dwóch pism interwencyjnych wnioskodawczynie, w tym pisma z grudnia 2014 roku żądającego wypłaty wraz z należnymi odsetkami. Co więcej ZUS wypłacił należność bez odsetek nie wydając w tym zakresie stosownej decyzji, co nastąpiło z rażącym naruszeniem przepisów prawa, co stwierdził Sąd prawomocnym orzeczeniem.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zdaniem Sądu nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie ZUS nie wypłacił w przewidzianym terminie świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego. Po otrzymaniu informacji z A. OFE zawiadomienia o dokonanym podziale i wypłacie środków zgromadzonych na rachunku i danych dotyczących osoby uprawnionej ZUS nie miał żadnych wątpliwości co do tego komu te środki należy wypłacić. Środki te znajdowały się na koncie ZUS od znacznego okresu czasu. Organ rentowy jako instytucja ma wiele środków, które pozwalają mu prawidłowe ustalenie kwot składek zapisanych na koncie ubezpieczonego oraz jego subkoncie. Nadto ustawodawca przewidując 3 miesięczny termin na wypłatę należności liczony od daty zawiadomienia o osobie uprawnionej dał organowi dodatkowy termin do wyjaśnienia wszystkich okoliczności i nie ma podstaw do tego aby obciążać osoby uprawnione nieterminową wypłatą tych świadczeń. Zdaniem Sądu zwłoka ZUS w nieterminowej wypłacie środków z subkonta jest ewidentna. Po otrzymaniu zawiadomienia o podziale środków i osobie uprawnionej ZUS zlecił podległym ośrodkom terenowym wykonanie określonych czynności a brak odpowiedzi z oddziałów skutkowało przedłużeniem terminu do wypłaty. Jeżeli nadal organ miał wątpliwości co do wysokości środków do wypłaty to w celu uniknięcia opóźnienia mógł wypłacić wnioskodawczynie kwotę zaliczkową, taka jak była niesporna a prowadzić postępowania wyjaśniające co do kwoty, którą uważał za wątpliwą. Niewłaściwa organizacja pracy organu nie może obciążać wnioskodawczynie i jest okolicznością za którą odpowiedzialność ponosi organ rentowy. Skutkuje to naliczeniem odsetek zgodnie z normą art. 85 ustawy systemowej.

Z tego względu Sąd uznając odwołanie za uzasadnione ustalił wnioskodawczynie prawo do odsetek ustawowych z tytułu nieterminowej wypłaty środków z subkonta, przysługujących jako osobie uposażonej do środków po zmarłym J. W. za okres od 03 lipca 2014r. do dnia wypłaty czyli do 08.01.2015r. Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie powołanych przepisów i na mocy art. 477¹⁴ §2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmieniając skarżoną decyzję orzekł,

jak w sentencji. Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 98 kpc. Wnioskodawczyni była reprezentowana przez pełnomocnika – adwokata z wyboru. Obowiązujące od 01.01.2016 roku Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.) w § 9 ust. 2 stanowi, że stawki minimalne wynoszą 360 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego i taką też kwotę Sąd zasądził na rzecz wnioskodawczyni tytułem zwrotu kosztów postępowania.